

N:o 30.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning till Eslöfs köping af en del af militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Eslöf n:o 13 samt $\frac{2}{3}$ mantal Eslöf n:is 15 och 17 i Vestra Sallerups socken af Malmöhus län; gifven Stockholms slott den 31 januari 1891.

Hos Kongl. Maj:t anhöllo år 1884 kommunalfullmäktige i Eslöfs köping, att köpingen måtte berättigas att enligt kongl. förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 till sig lösa ett till sergeantsbostället $\frac{3}{8}$ mantal Eslöf n:o 13 samt $\frac{2}{3}$ mantal Eslöf n:is 15 och 17 hörande, inom gränsen af den för köpingen fastställda plan i det närmaste granskpet af Eslöfs jernvägsstation beläget jordområde, som enligt en af kommissionslandtmätaren Th. Röing år 1883 upprättad karta med beskrifning innehölle en areal af 6,0769 har.

Enligt nådigt beslut den 28 november 1884 fann Kongl. Maj:t berörda, af boställets arrendator och vederbörande indelningshafvare bestridda samt af kongl. domänstyrelsen afstyrkta underdåniga ansökning ej föranleda vidare åtgärd, än att domänstyrelsen anbefaldes att framdeles, innan efter dåvarande indelningshafvarens afgang från tjensten auktion till boställets utarrenderande anställdes, hos Kongl. Maj:t göra hemstallan

om den åtgärd, som kunde erfordras med afseende å den del af egorna, som låge inom Eslöfs köping.

Sedan indelningshafvaren under nästlidet år aflidit, i följd hvaraf bostället kommer att den 14 mars 1892 till statsverket indragas, hafva kommunalfullmäktige i Eslöf i en till Kongl. Maj:t ingifven underdånig ansökning anhållit att få från bostället köpa icke allenast förut omförmälda, å Röings karta upptagna 6,0769 har, utan äfven derutöfver en areal, som tillhopa med nämnda område uppgifvits utgöra 21,985 har.

Af ansökningen bilagda utdrag af protokollen vid kommunalfullmäktiges sammanträden den 1 och 5 augusti nästlidet år med dertill hörande handlingar inhemtas, att, sedan komiterade blifvit af kommunalfullmäktige utsedde för vidtagande af de åtgärder, som ansåges erforderliga för ifrågasatt inköp af hela bostället eller större eller mindre del deraf, komiterade föreslagit kommunalfullmäktige att göra anbud *dels* på de inom köpingens planlagda område belägna delar, som å en af förste landtmätaren C. M. Carlqvist år 1890 upprättad karta betecknats med *a*, innehållande 7,955 har, deri inräknade ofvan berörda 6,0769 har, *dels ock* på den å samma karta med *b* utmärkta, utom köpingsområdet liggande mark med en areal af 14 har eller således tillsammans 21,955 har. Då i denna areal inginge åtskilliga, af förutvarande arrendatorer af bostället och indelningshafvare åt enskilda personer till byggnadsplatser och trädgårdar upplåtna egor, nemligen i området *a* de med n:is 10—21 och 32—40 å Röings karta betecknade tomter och i området *b* de å Carlqvists karta under n:is 1—15 upptagna, samt med afseende å dessa tomter afsigten med ett blifvande köp af desamma antoges förnämligast vara, att nuvarande innehafvare måtte beredas tillfälle att förvärfva full eganderätt dertill, så vidt detta kunde ske utan hinder för genomförandet af den utaf Kongl. Maj:t fastställda plan för köpingen, hade komiterade låtit verkställa särskild värdering genom tillkallade uppskattningsmän, friherre W. G. von Schwerin, godsegaren G. Warholm och ledamoten af Riksdagens Andra Kammare O. B. Olsson, å de ifrågavarande tomterna, hvilka dervid uppskattats till ett värde af 34,470 kronor 90 öre. Med tillkännagifvande att de i fråga om värdet af den återstående marken sökt utröna detta, så vidt anginge en i samma mark inbegripen, med Kongl. Maj:ts tillstånd från bostället mot viss årlig afgäld afsöndrad skolhustomt, genom kapitalisering af den bestämda afgälden och beträffande den öfriga marken genom jämförelse *dels* med skolhustomtens sålunda erhållna värde och *dels* med under senare åren skedda köp, hade komiterade hemställt, att köpingen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla att få köpa ofvan nämnda områden *a* och *b* till följande pris:

	har	ar	qv.-m.	kronor	öre
<i>Området a.</i>					
Tomterna 10—21 och 32—40 å Röings karta enligt värdering	3	14	05	26,798	50
Skolhustomten, 20 gånger afgälden, kronor 98: 64	1	87	81	1,972	80
Öfriga delar af området, 1—9 och 22—31 enligt Röings karta, efter 1,050 kronor per har	2	93	64	3,083	22
Således för området <i>a</i>	7	95	50	31,854	52
<i>Området b.</i>					
Tomterna 1—15 å Carlqvists karta enligt värdering	3	18	—	7,672	40
De sydligast belägna 3 har efter 600 kronor pr har	3	—	—	1,800	—
Öfriga delar af området efter 1,050 kronor pr har	7	82	—	8,211	—
Således för området <i>b</i>	14	—	—	17,683	40

eller tillsammans för båda områdena 49,537 kronor 92 öre.

Vid ärendets behandling inför kommunalfullmäktige framhölls såsom skäl för bifall till förslaget den stora vigten för köpingen:

- att komma i tillfälle att genomföra nödiga gaturegleringar;
- att förvärfva eganderätt till den redan anlagda offentliga parken;
- att få skolhustomten utvidgad och blifva i tillfälle att möjligen kunna anlägga någon ny offentlig park;
- att kunna få en plan för området utom köpingen uppgjord, innan ett fortsatt bebyggande gjorde en ordentlig gatureglering nästan omöjlig;
- att blifva i tillfälle förhindra att genom olämpligt bebyggande utan kontroll med afseende på det icke planlagda området en större eldfara komme att uppstå:

att, då vattnet från området öster om köpingen ginge genom köpingen och dess kanal, men för en nödig reglering af nämnda aflopp fordrades sänkning af kanalen och två jernvägstrummor, blifva i tillfälle öfvervaka, att icke genom fortsatt bebyggande en större fara i sanitärt hänseende uppstode, innan vattenafloppet blifvit regleradt; samt

att kunna bereda möjlighet för enskilde att skaffa sig full eganderätt till af dem bebyggda tomter.

Härjemte anfördes, att i de flesta fall tomterna vore så stora, att köpingen vid blifvande försäljning borde kunna fordra, att hvad som behöfdes för gatuutvidgning enligt den fastställda planen skulle, såsom

annars i allmänhet inom köpingen, vid inträffande ombyggnad eller nybyggnad fritt upplåtas och att, om köpingen inköpte de föreslagna områdena, äfven öfverenskommelse om behöfliga regleringar af tomternas gränser intill hvarandra borde kunna åvägabringas.

På grund af de sålunda anförda skälen beslöto kommunalfullmäktige hos Kongl. Maj:t anhålla att få köpa ofvan angifna områden till det af komiterade föreslagna pris eller för sammanlagdt 49,537 kronor 92 öre, dervid fullmäktige ville framhålla, att köpingen icke hade någon som helst utsigt eller afsigt att förtjena på den jord, som icke redan vore upplåten till tomter, lika litet som den tänkte ockra med de redan af enskilde i bruk tagna tomterna, utan ämnade köpingen på vilkor, som förut antydts, utbjuda dem åt de nuvarande innehafvarne antingen på arrende mot erläggande af räntan å det pris, köpingen komme att vidkännas för inköpet af dem, eller ock, med undantag af en à två tomter, som framdeles komme att erfordras för blifvande gaturegleringar, och för så vidt icke derigenom lades hinder i vägen för utvidgning af gator enligt den fastställda planen samt nödiga gatu- och tomtregleringar, till inköp efter nämnda pris.

Efter erhållen nådig remiss har domänstyrelsen inhemtat och med eget underdånigt utlåtande öfverlemnadt öfver kommunalfullmäktiges berörda framställning afgifna underdåniga yttranden af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län samt af domänintendenten i länet och de till hans biträden vid arrendevärderingar af landstinget och hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedda personer.

De sistnämnda, hvilka, enligt hvad deras yttrande gifver vid handen, besigtigat de egor, kommunalfullmäktige önska få köpa, och granskat de värden, hvartill dessa af komiterade upptagits, hafva uttalat den mening, att komiterade i allmänhet träffat en riktig medelväg, och vid värderingen endast anmärkt, att af tomterna ett par syntes vara för lågt och några andra för högt uppskattade samt att, om jemkning härutinnan skedde på angifvet sätt, en förhöjning i värdet skulle uppstå af 20 kronor 40 öre, hvilken såsom värdeskilnad endast i det fall hade någon betydelse, om nuvarande tomtinnehafvare, såsom kommunalfullmäktige antydts, berättigades att tillösa sig tomterna till inköpspris eller öfvertaga dem mot arrende, motsvarande ränta å köpeskillingen.

Under åberopande af kongl. brefvet den 18 maj 1888 angående beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvare af vissa lägenheter å de kronans egendomar, som utarrenderades, och med framhållande att innehafvarne af de å ifrågavarande områden belägna bebyggda lägenheter syntes böra hafva berättigad anledning antaga, att de ej skulle sämre

behandlas än sådana lägenhetsinnehafvare, som i berörda kongl. bref af-såges, hafva uppskattningsmännen uttryckt den mening, att, derest Kongl. Maj:t skulle helt och hållet eller delvis bifalla kommunalfullmäktiges underdåniga ansökning, detta borde, helst kommunalfullmäktige icke ovilkorligen förbundet sig att till lägenhetsinnehafvarne åter försälja tomterna, utan fastmer låtit påskina, att vid upplåtelsen skulle fästas förbehåll om kostnadsfritt afstående af jord till gator med mera, endast ske med det uttryckliga vilkor, att köpingen förbunde sig att till innehafvarne af de bebyggda lägenheterna mot inköpspris och skälig godtgörelse för hafda kostnader försälja de delar af de bebyggda tomterna, som icke åtginge till gator, dock under förbehåll att, om gata skulle göra intrång på plats, hvarå byggnad nu stode, denna finge qvarligga, så länge gällande byggnadsordning sådant medgäfv; och hafva uppskattningsmännen förklarad, att de ansåge sig under de af dem föreslagna vilkor obetingadt kunna mot det erbjudna beloppet tillstyrka den ifrågasatta försäljningen.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län har i sitt underdåniga utlåtande anført, att köpingen Eslöf, hvars område blifvit taget från de intill nu i frågavarande boställe gränsande hemman, under årens lopp till stor del utsträckts jemväl till bostället, af hvars egor en mängd tomter af hittills varande indelningshafvare eller arrendatorer upplåtits till bebyggande. För verkställande af gaturegleringar och för ordnande af köpingens sanitära förhållanden vore det snart sagdt oundgängligt för köpingen att förvärfva eganderätten till oformälda lägenheter. Utöfver dessa tomters område hade köpingen begärt att få tillösa sig endast så stor del, som för vinnande af formliga egofigurer erfordrades. I följd häraf och då den del af bostället, som återstode efter frånskiljande af det område, som köpingen önskade förvärfva, synnerligen väl lämpade sig att sköta såsom jordbruksfastighet, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke något emot bifall till den underdåniga ansökningen att erinra. Då i fråga om det af köpingen för området erbjudna belopp domänintendenten med biträdande uppskattningsmän verkställt en detaljerad granskning af de utaf köpingens förtroendemän tomterna åsatta värden och dervid kommit till en hufvudsumma, som med endast 20 kronor 40 öre skilde sig från köpingens förtroendemäns beräkning, ansåge sig Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som hyste fullt förtroende för uppskattningsmännens omdöme härutinnan, i likhet med dem böra hemställa, att den af köpingen erbjudna köpeskillingen måtte såsom för staten förmånlig varda antagen. Hvad åter anginge de af uppskattningsmännen föreslagna bestämmelser beträffande de tomter, å hvilka lägenhetsinnehafvarne tillhöriga byggnader blifvit uppförda, så, utom det att befogade

erinringar i allmänhet kunde göras emot förslag, att ungefärligen enahanda förmån, som, vid förnyad utarrendering af kronodomän, blifvit under vissa villkor tillförsäkrad lägenhetsinnehafvare, bereddes dylika innehafvare af lägenheter å kronodomäner som försålles, syntes dessa erinringar vara ännu mera befogade i ett fall sådant som detta. Köpingen hade ju i sin underdåniga ansökning förklaradt sin afsigt icke vara att bereda sig någon inkomst på den jord, som redan blifvit till enskilda personer upplåten, utan att köpingen i stället ville lemna dessa personer rätt att efter deras godtfinnande antingen erhålla deras nu innehafvande tomter på arrende mot erläggande af ränta å den köpeskilling, som köpingen för dem kunde komma att få vidkännas, eller ock för samma pris få inköpa desamma med undantag af en eller två tomter, som köpingen framdeles kunde komma att behöfva för blifvande gaturegleringar. Någon anledning syntes därför icke förefinnas att antaga, att dessa lägenhetsinnehafvares rätt behöfde af staten skyddas. Det ville för öfrigt synas, som om inskränkingar i köpingens eganderätt, derest en sådan erhöles af köpingen, vore så mycket betänkligare, som härigenom resultatet möjligen kunde blifva, att ett vid upplåtelse åt köpingen af eganderätten till ifrågavarande jordområde stadgadt villkor lade hinder i vägen för genomförande af den för köpingen fastställda plan. För köpingen, hvilken i följd af öppnande af nya kommunikationsleder åt andra håll icke längre befunno sig i framåtgående, vore det tydligtvis i dess eget intresse, att invånarne icke blefve ruinerade genom att beröfvas sina lägenheter; och det förefunnos så mycket mindre anledning för staten att stadga några bestämmelser i fråga om lägenhetsinnehafvarne, som skäl fullständigt saknades att bevilja fullgörandet af köpingens nu gjorda erbjudande åt desse.

Domänstyrelsen har upplyst, att ifrågavarande boställes taxeringsvärde för år 1889 utgjorde 73,000 kronor; att enligt en af förste landtmätaren Carlqvist 1890 upprättad karta öfver boställets alla egor dessa innefattade en sammanlagd areal af 118 har 26,8 ar, deri ej inräknad af vägar, jernbanor och kanaler upptagen mark; samt att vid verkställd arrendeuppskattning bostället ansetts, derest icke någon mark derifrån afskildes, böra i arrende betinga 4,500 kronor, men, minskadt med den mark, som i den underdåniga ansökningen afsåges, endast 3,170 kronor.

Af domänstyrelsen har vidare anförts, att de skäl, som af kommunalfullmäktige åberopats till stöd för deras begäran om upplåtelse åt köpingen af den mark, hvarom nu vore fråga, och hvaraf mer än en tredjedel låge inom gränserna för köpingens planlagda område, syntes styrelsen ega full giltighet; och då, på sätt Kongl. Maj:ts befallningshafvande anförde, genom markens afskiljande ej uppstode något men för brukningen af

bostället i öfrigt, hade styrelsen under förutsättning att marken ej vore för något särskildt statsändamål behöflig, icke något att invända mot en öfverlåtelse å köpingen af eganderätten till marken, dock med undantag af den deri ingående skolhustomten, hvilken med en areal af 21 kvadratref 31 kvadratstänger redan blifvit på grund af kongl. brefvet den 21 maj 1874 för alltid upplåten till Vestra Sallerups församling till plats för skolhus jemte erforderligt planteringsland med mera mot årlig afgäld af 60 kubikfot 8 kannor 85 kubiktum korn, hvilken afgäld borde efter utgången af det om bostället n:is 15 och 17 Eslöf då gällande arrende, som utlöpte den 14 mars 1887, omsättas i penningar enligt det i kongl. förordningen den 23 juli 1869 bestämda medelvärde, samt mot skyldighet för församlingen att, der sådant af boställsinnehafvarne äskades, kring det afsöndrade området uppföra och underhålla stängsel.

Hvad anginge det vilkor, som domänintendenten med biträdande uppskattningsmän ansett böra fästas vid en upplåtelse till köpingen för att i möjligaste måtto trygga innehafvarne af bebyggda lägenheter å marken i fråga vid besittningen af deras lägenheter, instämde domänstyrelsen i hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande i detta afseende yttrat och tillät sig derjemte påpeka, att, derest lägenhetsinnehafvarne icke ansett sig kunna hysa förtroende till de uttalanden, som i protokollen vid kommunalfullmäktiges sammanträden blifvit intagna rörande deras afsigter i fråga om nämnda lägenheter, innehafvarne ej torde hafva underlåtit att sjelfva inkomma med framställning i ämnet.

Då de värden, som låge till grund för den af köpingen erbjudna köpeskillingen, blifvit å kronans vägnar af sakkunniga och tillförlitliga män vid besigtning å stället granskade, utan att någon väsentlig anmärkning förekommit, har domänstyrelsen förmålt sig icke hafva skäl att göra någon erinran mot köpeskillingens belopp.

Domänstyrelsen har därför hemställt, att ifrågavarande 21,955 har måtte med undantag af skolhustomten, beräknad till 1,8781 har, mot den erbjudna köpeskillingen, efter afdrag för hvad å skolhustomten belöpte, eller således 47,565 kronor 12 öre, på vissa vilkor till Eslöfs köping öfverlätas.

Med anledning deraf att under ärendets handläggning fråga uppstått, huru vida området i fråga kunde vara behöfligt för utvidgning af jernvägsstationen i Eslöf, har öfver kommunalfullmäktiges framställning yttrande inhemtats från kongl. jernvägsstyrelsen, som dervid, efter tagen del af handlingarna, förklarar att från styrelsens sida icke vore något att i ämnet erinra.

I anledning af hvad i ärendet förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva:

dels att Eslöfs köping må mot ett pris af 47,565 kronor 12 öre och med tillträdesrätt den 14 mars 1892 tillösa sig ifrågavarande jordområde om tillhopa 21,955 hektar med undantag af den till skolhustomt upplåtna mark, beräknad till 1,8781 har, under vilkor:

att köpeskillingen erlägges före tillträdet af området;

att köpingen, der så påfordras, uppför och underhåller erforderligt stängsel mot boställets tillstötande mark; samt

att det område, köpingen förvärfvar, på köpingens bekostnad åsättes på området belöpande andel i stamhemmanets mantal, hvarefter den köpingen tillhörande hemmansdelen bör, i öfverensstämmelse med hvad i kongl. brefvet den 29 maj 1874 är stadgadt angående mindre kronoegendomar, som försäljas, i jordeboken upptagas under titel utsockne frälse och för betecknande af denna dess natur påföras ränta till kronan i likhet med andra frälseegendomar i orten;

dels ock att den inflytande köpeskillingen må, på samma sätt som köpeskillingen för försålda mindre kronoegendomar, få användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

F. v. Essen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 31 januari 1891.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHJELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: herr friherre VON OTTER,
herr WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD.

Departementschefen, statsrådet friherre von Essen föredrog vidare:

En till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deri kommunalfullmäktige i Eslöfs köping i underdånighet anhållit, att köpingen måtte berättigas att mot ett pris af 49,537 kronor 92 öre af sergeantsbostället Eslöf i Vestra Sallerups socken inköpa dels de inom köpingens planlagda område belägna delar, som å en af förste landtmätaren C. M. Carlqvist år 1890 upprättad karta betecknats med *a*, innehållande 7,955 hektar, och dels den å samma karta med *b* utmärkta, utom köpingsområdet liggande mark med en areal af 14 hektar, eller tillsammans 21,955 hektar;

öfver hvilken ansökning ej mindre domänstyrelsen, efter Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Malmöhus län hörande, än äfven jernvägs-

styrelsen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, dervid domänstyrelsen, med erinran att jemlikt nådiga brefvet den 21 maj 1874 en del af ifrågasvarande område, utgörande 21 kvadratref 31 kvadratstänger eller 1,8781 hektar, blifvit för alltid upplåten till Vestra Sallerups församling för att användas till plats för skolhus jemte erforderligt planteringsland med mera, tillstyrkt, att återstoden af området måtte till köpingen öfverlåtas mot en köpeskilling af 47,565 kronor 12 öre.

I anledning af hvad i ärendet förekommit hemställde statsrådet, att Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva: *dels* att Eslöfs köping finge mot ett pris af 47,565 kronor 12 öre och med tillträdesrätt den 14 mars 1892 tillösa sig ifrågasvarande jordområde om tillhoppa 21,955 hektar med undantag af den till skolhustomt upplåtna mark, beräknad till 1,8781 hektar, under vilkor:

att köpeskillingen erlades före tillträdet af området;

att köpingen, der så påfordrades, uppförde och underhölle erforderligt stängsel mot boställets tillstötande mark; samt

att det område, köpingen förvärfvade, på köpingens bekostnad åsattes på området belöpande andel i stamhemmanets mantal, hvarefter den köpingen tillhörande hemmansdelen borde i öfverensstämmelse med hvad i nådiga brefvet den 29 maj 1874 vore stadgadt angående mindre kronoegendomar, som försäljas, i jordeboken upptagas under titel utsockne frälse och för betecknande af denna dess natur påföras ränta till kronan i likhet med andra frälseegendomar i orten;

dels ock att den inflytande köpeskillingen måtte på samma sätt som köpeskillingen för försålda mindre kronoegendomar, få användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Hvad statsrådet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan — — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

G. Louis De Geer.